

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів_____

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ 5 ” травня 2024 р.

РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
Податкова та митна справа

на тему: «Роль прямих податків у місцевих бюджетах»

Виконавець:
Студентка ФФБС
Левицька А.Ю.

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Шуліченко Т.В.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Податки - це обов'язкові платежі, які збираються державою від фізичних та юридичних осіб на підтримку своєї діяльності та забезпечення соціальних потреб суспільства. Сутність податків полягає в їхній ролі як засобу фінансування державних потреб та соціальної політики, а також в їхній можливості використовуватися як інструмент економічного регулювання.

Податкова система - це комплекс правових, економічних і соціальних відносин, які визначають збір, облік, контроль та розподіл податків в державі. Податкова система є важливим елементом економіки будь-якої країни, оскільки вона забезпечує потрібні фінансові ресурси для забезпечення функціонування державних і муніципальних структур та виконання завдань, які стоять перед державою.

Основна значимість податкової системи включає певні аспекти, такі як забезпечення бюджету країни необхідними фінансовими ресурсами для здійснення соціально-економічних програм і проектів, а також фінансування потреб національної оборони; регулювання виробництва, споживання та розподілу ресурсів за допомогою оподаткування, зокрема, через встановлення спеціальних ставок податків на певні види товарів та послуг; регулювання економічної активності національних та іноземних підприємств, що діють на території країни, через встановлення різних податкових ставок та правил їх нарахування та сплати; підтримка соціальної рівності та зменшення рівня бідності шляхом встановлення податкових ставок та звільнень від певних платежів різних груп населення; забезпечення

підтримки підприємницької діяльності та створення сприятливих умов для розвитку бізнесу через різні податкові механізми.

Пряме оподаткування є важливою складовою податкової системи будь-якої країни, оскільки забезпечує фінансову стабільність держави та допомагає здійснювати соціальну політику відповідно до потреб суспільства. Такі вчені, як: В. Андрущенко, О. Василик, М. Дем'яненко, Д. Деми, О. Кириленко, А. Крисоватий, А. Поддєрьогін, А. Соколовська, Л. Сідельникова та ін. займалися дослідженням прямого оподаткування. Однак варто відзначити, що в умовах трансформації економічних процесів проблеми, які постають під час оптимізації прямого оподаткування, є недостатньо розробленими. Більшість наукових джерел не приділяють достатньо уваги аналізу теорії місцевого оподаткування, що ускладнює розуміння концепційного апарату, взаємозв'язку між базовими знаннями та їх практичним використанням. Замість цього, дослідження теоретичних, нормативно-правових та організаційних аспектів місцевого оподаткування, а також глибокий аналіз світової практики місцевих податкових платежів, представляють собою важливі напрямки наукових досліджень. Широке використання результатів таких досліджень дозволить розробити стратегічні підходи до реформування системи місцевого оподаткування в Україні.[1] Таким чином, дослідження прямого оподаткування у місцевих бюджетах, його удосконалення та певні проблеми є актуальною темою по сьогоднішній день.

Мета даної роботи полягає в детальному аналізі системи прямого оподаткування в Україні, а саме визначенні його особливостей, переваг та недоліків відносно місцевих бюджетів. Крім того, робота має на меті дослідити ефективність прямого оподаткування у місцевих бюджетах в

контексті стимулювання економічної активності, забезпечення бюджетних надходжень та боротьби з тіньовою економікою.

Об'єктом дослідження є сама система оподаткування, її законодавча база, правила та процедури, які використовуються для збору прямих податків у місцевих бюджетах.

Суб'єктом дослідження прямого оподаткування у місцевих бюджетах можуть бути різні органи та установи, які відповідають за збір і адміністрування податків на місцевому рівні. Це можуть бути місцеві податкові служби, фінансові управління місцевих адміністрацій, комітети з питань фінансів та бюджету в органах місцевого самоврядування та інші відповідні органи.

Актуальність теми прямого оподаткування у місцевих бюджетах проявляється у декількох аспектах.

По-перше, пряме оподаткування є одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів. Розуміння ефективності збору цих податків та їх впливу на фінансову стабільність допомагає забезпечувати фінансову рівновагу і розвиток місцевих громад.

По-друге, ефективне збирання прямих податків може забезпечувати достатні ресурси для інфраструктурних проєктів, соціальних програм та інших ініціатив на місцевому рівні, що сприяє розвитку місцевих громад і підвищенню рівня соціальної справедливості.

По-третє, аналіз прямого оподаткування дозволяє оцінювати рівень оподаткування на місцевому рівні та розробляти політику оподаткування з урахуванням потреб місцевих громад та економічних умов.

Отже, **актуальність** теми прямого оподаткування у місцевих бюджетах України полягає у необхідності вдосконалення системи, розгляді проблемних аспектів та впровадженні найкращих практик з метою підвищення

ефективності та стабільності податкової системи країни за рахунок розвитку місцевого оподаткування.

У процесі написання роботи будуть розглянуті основні види прямого оподаткування, такі як податок на доходи фізичних осіб, податок на майно, єдиний податок, податок на прибуток підприємств та інші. Також будуть проаналізовані особливості ставок та механізмів обчислення податків, а також податкові пільги та проблеми, пов'язані з їхнім використанням. Для досягнення поставленої мети будуть використані різноманітні джерела інформації, такі як законодавчі акти, наукові публікації, статистичні дані та експертні думки. На основі отриманих даних будуть проведені аналітичні порівняння з міжнародними практиками та міжнародними стандартами в галузі прямого оподаткування. Розуміння системи прямого оподаткування у місцевих бюджетах України має велике значення для ефективного функціонування місцевих податкових служб та досягнення соціальних та економічних цілей країни загалом. Вивчення цієї теми дозволить виявити потенційні проблеми та переваги системи оподаткування, а також запропонувати рекомендації щодо її вдосконалення. На основі отриманих результатів дослідження можна буде сформулювати рекомендації щодо поліпшення прямого оподаткування в Україні, зокрема збільшення його ефективності та спрощення адміністративних процедур. Такі заходи сприятимуть залученню більшої кількості платників податків, зростанню бюджетних надходжень та стимулюванню економічного розвитку країни.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В процесі виконання даної кваліфікаційної роботи ставилася перед собою головна ціль – провести детальне дослідження системи прямого оподаткування в Україні.

У першому розділі ми розглянули теоретичні аспекти прямого оподаткування дослідивши такі теми як: економічна сутність податків та податкової системи вцілому. Також, зазначили, що включає в себе та які функції виконує механізм справляння прямого оподаткування в Україні. Значне місце у податковій системі займають пільги, тому у даній роботі розглянуто їх з економічної та соціальної точки зору. Щодо прямого оподаткування, то варто зазначити, що воно має велику значимість з таких причин як:

- Фінансування державного бюджету
- Справедливість та принцип прогресивності
- Регулювання економічних процесів

Другий розділ даної кваліфікаційної роботи вміщує в себе оцінку сучасного стану прямого оподаткування в Україні, а саме вплив прямих податків на формування місцевих бюджетів. Завдяки проведеній роботі визначено, як саме впливають на місцеві бюджети прямі загальнодержавні та місцеві податки та що ще наповнює бюджет. Також зробили висновки щодо рівня фінансової незалежності місцевих бюджетів від державних трансфертів.

У третьому розділі проводився аналіз податкових систем інших країн, таких як Франція, Фінляндія. Данія та ін. Загалом, визначалося, що Україна може перейняти певні схеми та механізми адміністрування прямих податків, але це неможливо зробити в даний момент через певні економічні, соціальні та правові аспекти.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумок можна сказати, що прямі податки є обов'язковими платежами, які стягуються державою безпосередньо з доходів осіб і організацій. Економічна сутність прямих податків полягає в забезпеченні додаткових коштів держави для фінансування різних програм та послуг, таких як охорона здоров'я, соціальна допомога і освіта. Податкові надходження до Державного бюджету України не показують стійкої тенденції до зростання або спаду, але загальна частка податкових надходжень збільшилась з часом. Прямі податки, зокрема податок на прибуток підприємств і податок на доходи фізичних осіб, є важливими джерелами податкових надходжень, але непрямі податки, зокрема податок на додану вартість, є найбільш значущими.[30] У ході дослідження прямого оподаткування в Україні було виявлено, що ця система має свої переваги і недоліки. Пряме оподаткування дає змогу державі впливати на економічні процеси, забезпечувати справедливість у розподілі доходів і стимулювати економічний розвиток. Для місцевих бюджетів пряме оподаткування дає змогу забезпечити більшу незалежність від трансфертів, прогнозувати бюджети на довгострокову перспективу за рахунок стабільних доходів і таким чином сприяти розвитку місцевої економіки та покращенню рівня добробуту населення.

Попри позитивну динаміку зростання ролі місцевих податків і зборів у дохідній частині місцевих бюджетів України, аналіз системи місцевого оподаткування виявив недоліки в її функціонуванні. Для усунення цих недоліків необхідно провести реформування системи місцевого оподаткування та прямого оподаткування в цілому. Впровадження запропонованих у роботі рекомендацій дозволить посилити фіскальне і

регулююче значення прямих податків. Щодо практичного застосування цих пропозицій, їх реалізація є цілком можливою, але потребує значного часу, економічної стабільності, і головне – бажання до позитивних змін.

АНОТАЦІЯ

Левицька А.Ю. «Роль прямих податків у формуванні місцевих бюджетів»

Темою роботи є «Роль прямих податків у формуванні місцевих бюджетів». Кваліфікаційна робота складається з 3-х розділів, 60 сторінок, включає в себе 9 малюнків та 30 використаних літературних джерел.

Мета даної кваліфікаційної роботи полягає в детальному аналізі системи прямого оподаткування в Україні, а саме визначенні його особливостей, переваг та недоліків відносно місцевих бюджетів. Крім того, робота має на меті дослідити ефективність прямого оподаткування у місцевих бюджетах в контексті стимулювання економічної активності, забезпечення бюджетних надходжень та боротьби з тіньовою економікою.

Об'єктом дослідження є сама система оподаткування, її законодавча база, правила та процедури, які використовуються для збору прямих податків у місцевих бюджетах.

Суб'єктом дослідження прямого оподаткування у місцевих бюджетах можуть бути різні органи та установи, які відповідають за збір і адміністрування податків на місцевому рівні. Це можуть бути місцеві податкові служби, фінансові управління місцевих адміністрацій, комітети з питань фінансів та бюджету в органах місцевого самоврядування та інші відповідні органи.

Актуальність теми прямого оподаткування у місцевих бюджетах України полягає у необхідності вдосконалення системи, розгляді проблемних аспектів та впровадженні найкращих практик з метою підвищення ефективності та стабільності податкової системи країни за рахунок розвитку місцевого оподаткування.

Для успішного досягнення поставленої мети було визначено економічну сутність прямих податків та особливості механізму справляння прямого оподаткування, також було розглянуто роль місцевих бюджетів у загальній системі оподаткування та вплив прямих податків на формування місцевих бюджетів. Результатом аналізу стало визначення напрямків удосконалення та реформування прямого оподаткування у місцевих бюджетах.

Ключові слова: пряме оподаткування, місцеві податки, бюджет, трансферти.

Levitska A.Y. "The role of direct taxes in the formation of local budgets"

The topic of the work is "The role of direct taxes in the formation of local budgets." The qualification work consists of 3 sections, 60 pages, includes 9 drawings and 30 used literary sources.

The purpose of this qualification work is a detailed analysis of the system of direct taxation in Ukraine, namely the determination of its features, advantages and disadvantages relative to local budgets. In addition, the work aims to investigate the effectiveness of direct taxation in local budgets in the context of stimulating economic activity, ensuring budget revenues and combating the shadow economy.

The object of the study is the taxation system itself, its legal framework, rules and procedures used to collect direct taxes in local budgets.

The subject of the study of direct taxation in local budgets can be various bodies and institutions that are responsible for the collection and administration of taxes at the local level. These can be local tax services, financial departments of local administrations, finance and budget committees in local self-government bodies and other relevant bodies.

The relevance of the topic of direct taxation in local budgets of Ukraine lies in the need to improve the system, consider problematic aspects and implement best practices in order to increase the efficiency and stability of the country's tax system through the development of local taxation.

To successfully achieve the set goal, the economic essence of direct taxes and the specifics of the direct taxation mechanism were determined, the role of local budgets in the general taxation system and the impact of direct taxes on the formation of local budgets were also considered. The result of the analysis was the

determination of directions for improvement and reform of direct taxation in local budgets.

Keywords: direct taxation, local taxes, budget, transfers.

